

Valašský soubor

KAŠAVA

91. beseda u cimbálu

Lukov 14. října 2023

*Kdybych já měl
takovou panenku
aneb*

*Jiřímu Perůtkovi
k devadesátinám*

Manželé Perůtkovi v Anglii v roce 2004 (koláž ze souborové kroniky)

Jiří Perůtka na zkoušce VS Kašava, taneční sál LŠU Gottwaldov, poč. 90. let

Vážení hosté,

po roce Vás vítáme na podzimní besedě u cimbálu Valašského souboru Kašava. Říká se, že náhody neexistují. Vezměte si ale, kolik rozhodnutí předcházelo tomu, že jste sem dnes dorazili? Jak jste se o události dozvěděli? Kdo ovlivnil Váš vztah k lidové kultuře? A kde se třeba setkali Vaši rodiče? A teď si zkuste představit, kolik takových zdánlivě náhodných událostí vedlo k tomu, že právě dnes a právě tady, na 91. besedě u cimbálu, mohou členové Kašavy a Bartošova souboru společně s Vámi blahopřát Jiřímu Perůtkovi k jeho 90. narozeninám.

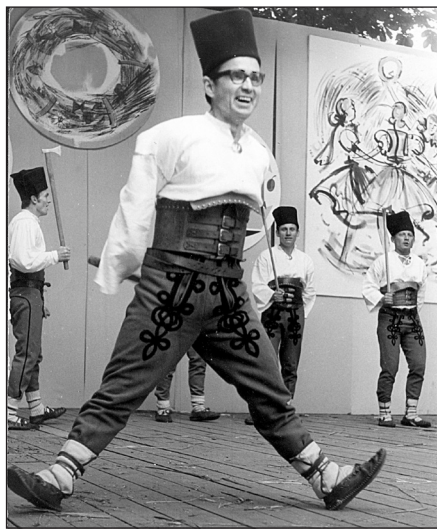
Pojďme se nyní společně přenést do července roku 1971. Bartošův soubor měl prázdninovou zkoušku, kvůli malé účasti se cvičila jóga, konkrétně stoj na hlavě. Do místnosti vešel tehdejší předseda JZD Kašava-Držková Josef Jarcovják a hledal, kdo by nacvičil pásmo lidových tanců pro obecní dožínky. Nezalekl se lidí stojících v tom okamžiku vzhůru nohama a oslovil je s nabídkou. A byl to právě Jiří Perůtka, který si řekl: „Proč ne, snad to nebude nadlouho...“. A nedbaje varování okolí – „Tam sú hrozni pazúři“ – začal společně s manželkou Libuškou dojíždět do Kašavy překonávaje nepříznivé podmínky (zima v tělocvičně, výluky autobusu...). Vystoupení na dožínkách bylo nakonec úspěšné, kašavská mládež žádala založení souboru a Perůtkovi se stali jeho prvními vedoucími. Do souboru postupně přizvali své přátele Věru a Jindřicha Kovářů a později také Karla Pavlišťika. Mnoho dalších let zůstali aktivními tanečníky souboru a posléze jeho věrnými diváky.

Pokud by se cokoli z této posloupnosti stalo jinak, možná bychom tu dnes nebyli a možná by ani nebyla tato beseda u cimbálu.

Ať už strůjce zmíněné šňůry událostí pojmenujeme jako řízení vesmíru, vyšší sílu, či prozřetelnost, přejeme dnes všichni Jiřímu Perůtkovi, aby mu toto fluidum i nadále posílalo dostatek životního elánu, nezdolného optimismu a šťastných náhod, které neexistují.

VS Kašava

Jiří Perůtka (* 12. 7. 1933 Přerov)

Jiří Perůtka při tanci odzemek.
Vizovice 1970

Vyrůstal v Lípě a Želechovicích nad Dřevnicí. Po absolvování školní docházky se vyučil obchodním příručím u firmy Baťa ve Zlíně, tamtéž pak vystudoval Obchodní školu (1948–1950) a při zaměstnání absolvoval také Strojní průmyslovou školu (1959–1961). Po celý svůj život pracoval jako mechanik ve strojírenském závodě n. p. Svit (1951–1993). – Stručný profesní životopis Jiřího Perůtky by mohl na první pohled leckoho zmást. Je totiž jakýmsi základním rámcem člověka nesmírně aktivního, který prožil opravdu bohatý kulturní život a významně ovlivnil oblast souborového folklorismu nejen na Zlínsku, ale i širším Valašsku.

Vztah k folkloru získal Jiří Perůtka díky svému učiteli Vlastimilu Váلكovi, který v Želechovicích nad Dřevnicí založil školní pěvecký sbor a později valašský krúžek. Malý Jiří – vášnivý sportovec – se na popud maminky stal jejich aktivním členem a láska ke zpěvu a tanci jej pak provázela i v dalších letech. Jako učeň firmy Baťa se později stal nejmladším členem pěveckého sboru Dvořák ve Zlíně. Znalost folklorního materiálu Valašska, kterou získal od V. Váľka, si v dalších letech rozšířil jako účastník tanečních seminářů vedených etnochoreoložkou Zdenkou Jelínkovou. Jako jeden z výrazných představitelů valašského folklorního hnutí se stal krajským instruktorem pro skladbu *Píseň rodné země* na II. Celostátní spartakiádě (1960) a pro skladbu *Starodávny* na III. Celostátní spartakiádě (1965), které pak na spartakiádním cvičišti – a v případě Starodávného v různých sportovních halách – prezentovaly folklorní soubory z celé země.

Jako voják základní služby Jiří Perůtka založil a vedl (1953–1955) ve slovenském městě Levice folklorní soubor Ondráš prezentující valašský folklor. Po návratu z vojny se stal členem Bartošova souboru písní a tanců při ZK Svit Zlín, ve kterém působil přes dvacet let (1956–1976) a poznal zde také svou manželku Libuši. S ní pak vedl dětský folklorní kroužek při Pionýrském domě ve Zlíně (1959–1962) a v roce 1971 se na žádost tehdejšího předsedy JZD Kašava-Držková

Josefa Jarcovjába ujali přípravy mladých lidí v obci Kašava na program družstevních dožíněk. Zájem skupiny pokračoval i po dožínkách a přípravou 1. valašského bálu pak následně vznikl soubor Kašava. Manželé Perůtkovi se stali jeho prvními uměleckými vedoucími, zároveň zde po řadu let působili jako tanečníci a připravili pro soubor také nejednu choreografii. Jejich sólové provedení tance *gúlaná* patří dodnes k nepřekonané prezentaci tohoto lidového tance ze Zlínska. Za jeho stylovou a bezprostřední interpretaci získali titul laureát 44. Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice (1989).

Jedinečný taneční i výrazový projev letošního jubilanta se v době jeho aktivního působení v souboru Kašava uplatnil také v celé řadě rolí v divadelně pojatých scénických hudebně-tanečních blocích, přičemž některé mu byly „šity“ přímo na míru. Připomeňme např. jeho ztvárnění kominíka v bloku *O práci, lásce a radosti*, postavu ševcovského mistra či loupežníka Špinifixe v bloku *Na tom zlínském rynku* nebo vojenského oficíra v bloku *Už tu smrt nesem*. Autorita, kterou si manželé Perůtkovi jako zakladatelé a první vedoucí souboru nesli až do ukončení jejich aktivní činnosti v souboru, šla ale vždy ruku v ruce s jejich úzkým přátelským vztahem k celému kolektivu – nikdy nezkazili žádnou legraci, aktivně se zapojovali do všeho souborového dění, řadu let pomáhali s výukou souborové taneční přípravy. Zapomenout nelze ani na úlohu Jiřího Perůtky při výuce odzemku, a to nejen v souboru Kašava.

Manželé Perůtkovi při vystoupení Bartošova souboru v Luhačovicích, 60. léta

Byť je tento text medailonkem k devadesátinám Jiřího Perůtky, řadu jeho aktivit nelze uvést bez vynechání jeho manželky Libušky. Výchově mladé generace totiž věnovali Perůtkovi prakticky celý svůj „folklorní“ život. Stáli u vzniku Folklorního sdružení České republiky, předávali své zkušenosti na různých tanečních seminářích pořádaných Valašským folklorním sdružením, Folklorním sdružením ČR, Artamou Praha či Národním ústavem lidové kultury (deset let například působili jako lektori ve Škole folklorních tradic pro oblast Valašska), pomáhali také radou v dalších folklorních souborech (Leluja, Malé Zálesí, Slavičan a Slavičánek, Vizovjánek, Závřšan). Donedávna působili také jako členové porot při soutěžích a přehlídkách dětských i dospělých folklorních souborů, Jiří Perůtka navíc také jako člen porot soutěží odzemkářů.

V neposlední řadě je třeba uvést, že zásluhou Jiřího Perůtky se od roku 1995 koná ve Zlíně soutěž dětských zpěváků lidových písní Trnečka. Akce, které se za dvacet sedm let zúčastnily stovky dětí, nejen přispěla k podpoře rozvoje dětské zpěvnosti v regionu, ale řadě účastníků pomohla k jejich uměleckému růstu (připomeňme, že vzhledem k pokračování přehlídky ve vyšších kolech má celá

akce nadregionální význam). Mnozí z těch, kteří na této soutěži získali své první ostruhy, jsou dnes výraznými tvářemi folklorního hnutí nejen na Zlínsku. Soutěž, kterou manželé Perůtkovi po více než dvacet let organizovali, se pro nás stala závazkem – je pro nás čest nést dále pochoď, kterou zapaloval Jiří Perůtka a vnímáme důležitost této akce nejen pro děti, ale pro celé folklorní hnutí regionu.

*Jiří Perůtka (první zleva) jako loupežník Špinifix v bloku
Na tom zlínském rynku. Zlínské divadlo, 1989*

VS Kašava

Jiří Perůtka a falešné nevěsty na souborové svatbě, 1989

Souborová oslava padesátin Jiřího Perůtky, Lukov 1983

91. beseda u cimbálu

Lukov 14. října 2023

*Kdybych já měl takovou panenku
aneb Jiřímu Perůtkovi k devadesátinám*

Program

1. Kdybych já měl takovou panenku	Jitka Hrančíková-Perůtková, Jan Kořenek,
CM VS Kašava
2. Tance z Lukova	Mladá Kašava, CM VS Kašava
3. Oj, to je ten ptáček	Markéta Holcmanová, Michaela Navrátilová,
CM VS Kašava
4. Hrajte, muzikanti	VS Kašava
5. Ej, pověz, pověz	Bartošův soubor
6. Po valašsky od země	Vojtěch Goláš, odzemkáři z VS Kašava
a Bartošova souboru
7. Zlínské mládenecké	Vojtěch Pelka, CM Aloise Skoumala
8. Když sa pět pere, šestý sa směje	Bartošův soubor
9. Já su synek z Vizovic	Jakub Jan Grombíř, CM VS Kašava
10. Vyletěl sokol	Dorota Nevjelíková, CM VS Kašava
11. Ogarské hry	Bartošův soubor, VS Kašava
12. Tance z Rusavy	hOLD STÁŘÍ Kašava, CM VS Kašava
13. Už synečka vezú	Bartošův soubor, VS Kašava
14. Dožínkový průvod 1971	Vojtěch Holík a zakladatelská generace
15. Štandrlé	Alois Holík a všichni účinkující

*Průvodní slovo: Jana Pluhařová
Změna programu vyhrazena!*

Účinkují

Bartošův soubor

Vedoucí souboru: **Pavla Omelková, Dominik Vrba**

Vedoucí taneční složky: **Josef Osíčka**

Vedoucí CM Aloise Skoumala: **Martin Kubíček**

Primáš CM Aloise Skoumala: **Vojtěch Kovařík**

Valašský soubor Kašava

Umělecká vedoucí: **Lucie Uhlíková**

Vedoucí taneční složky: **Ondřej Pavlišťík**

Umělecká vedoucí CM VS Kašava: **Petra Pavlišťíková**

Primáš CM VS Kašava: **Vojtěch Vlk**

Vedoucí složky hOLD STÁŘí: **Veronika Jedličková**

Mladá Kašava

Vedoucí: **Soňa Moravcová, Ladislav Zuzaník**

Odzemkáři: **Vojtěch Goláš, Karel Julina, Václav Julina, Jakub Novotný,
Tomáš Pompa, Jan Smetka, Jiří Sousedík, Jan Šabršula, Václav Tarabus**

Vítězové soutěže dětských zpěváků lidových písní Trnečka: **Markéta Holcmanová,
Michaela Navrátilová, Dorota Nevjelíková, Jakub Jan Grombír, Vojtěch Pelka**

* * *

Program připravili:

Scénář a režie: **Michal Preininger, Kristýna Kubíčková**

Produkce: **VS Kašava a Mladá Kašava**

Zvuk a světla: **Marcel Rech, Alois Kopřiva**

Po dobu trvání programu je bufet uzavřen.

Kouření je v celé budově zakázáno.

Besedu finančně podpořilo statutární město Zlín

Klub přátel Kašavy

Jestliže jste pravidelnými návštěvníky akcí Kašavy, ve Vašem kulturním kalendáři určitě nikdy nechybí dvě besedy u cimbálu, valašský bál, besídka dětských folklorních souborů a naše další akce. Staňte se členy Klubu přátel Kašavy a budete moci využívat těchto výhod:

- koupě až šesti vstupenek se slevou 20 %,
- zasílání pozvánek na akce Kašavy,
- prémie při návštěvě lukovských akcí: dnes tři chlebičky zdarma,
- sleva na nákup ve vybraných obchodech: Pánská móda Sýkora – 20% sleva, kavárna-vinotéka BALKAN EXPRESS – 5% sleva na víno, 15% sleva na útratu v kavárně, Katka Květiny – sleva 15 % na nákup řezaných a hrnkových květin v prodejně Katka Květiny na ulici Havlíčkova 1561, Otrokovice.

Členem Klubu přátel Kašavy se můžete stát vždy na dvě sezóny, slevy tedy můžete využít na šesti akcích. Stačí zaplatit pouhých 400 Kč a vyplnit lístek s údaji pro zasílání pozvánky. Prémie je vyhlášována na každou akci, tedy besedy u cimbálu a bál. Tou dnešní jsou **tři chlebičky zdarma**.

Členství v klubu si můžete založit na některé akci Kašavy, nebo nám můžete zavolat, či poslat e-mail na adresu <info@soubor-kasava.cz>.

Chcete nás finančně podpořit?

Stačí, když pošlete na účet 379953323/0300 peněžní částku dle vlastního uvážení, nebo naskenujete QR kód ve svém mobilním bankovníctví.* Možné jsou i jiné formy podpory, po dohodě s předsedou spolku Petrem Zbrankem (tel. 721 434 876, e-mail: info@soubor-kasava.cz).

* Od daňového základu lze odečíst dary v minimální hodnotě 1 000 Kč ročně.

Zveme Vás na akce Kašavy v sezóně 2023/2024

- 9. prosince 2023, Víceúčelová budova Lukov, 92. beseda u cimbálu**
- 24. prosince 2023, náměstí Míru ve Zlíně, Štědrovečerní zpívání**
- 3. února 2024, Víceúčelová budova Lukov, 51. valašský bál**

Oslava významných kulatin nás přivádí ke vzpomínkám, kdy a jak to všechno začalo... Psal se rok 1971, JZD Kašava-Držková v čele s předsedou Josefem Jarcovjákem připravovalo kašavské dožínky. Kašavská mládež začala nacvičovat písně a tance pod vedením Josefa Fridricha, kašavského učitele hudby a varhaníka v kostele. Pan Jarcovják však nic neponechal náhodě a oslovil tehdejšího ředitele Okresního kulturního střediska v Gottwaldově pana Krupicu a ten zprostředkoval kontakt na členy Bartošova souboru, manžele Libuši a Jiřího Perůtkovy. A tak se na zkoušce dožíněk (v sobotu odpoledne v tělocvičně ZDŠ) objevili Perůtkovi. Zralí třicátníci, zkušení tanečníci, začali poznávat kašavskou omladinu. Rychle pochopili mentalitu „zemanů“ a cérek a díky Jirkovu klidu a Libuňčině pohodě začali tvarovat nové tanečníky. Dožínky dopadly skvěle i repríza na okresních dožínkách ve Vizovicích, a tak se začal formovat nový soubor. Na schůzce u Perůtků v jejich zlínském bytě na Zárámí většina účastníků souhlasila se vznikem souboru i s názvem – Valašský soubor Kašava. Jiří a Libuše Perůtkovi se stali obdivovaným vzorem, a když nám předvedli jejich sólovou *gúlanou*, všichni jsme ji chtěli umět.

Začátek ale nebyl jednoduchý, občas nepřišli na zkoušku ogaři, někdy cérky – musely umývat okna. Stejně tak reakce družstevníků: „JZD platí jakési taniny a ne nám do výplaty...“ Ale v čele stál pan Jarcovják, který dokázal všechny problémy vyřešit.

A tak se stalo, že díky Jiřímu a Libuňce Perůtkovým vznikl nejen soubor Kašava, ale i téměř rodinné přátelství s rodinami Jarcovjáků a Holíků z Kašavy.

Vojtěch Holík

Dožínky v Kašavě, 1971

Letošního jubilanta Jiřího Perůtku znám od října 1979, kdy jsem začal chodit do Valašského souboru Kašava. On a jeho žena byli zakladatelé a první vedoucí souboru. Ze začátku jsem to tak moc nevnímal, ale postupem času mi došlo, jak precizní a klidný byl přístup pana Perůtky při nácviu třeba ogarských her nebo odzemku, kolik do toho vložil svých zkušeností i znalostí folklorního materiálu. Dlouhá léta tančil s paní Libou „svou“ *gúlanou* a jeho cifry jsou pro mne dodnes nezapomenutelné. Není divu, že za tento tanec dostali manželé Perůtkovi ocenění laureát MFF Strážnice.

Za ta společná léta v souboru jsme zažili spoustu vystoupení, zájezdů, bálů a besed u cimblálu i veselých cimblbálků. Nejednou jsem u nich přespál při návratu z nejrůznějších akcí. V panu Perůtkovi jsem poznal hodného, vstřícného člověka, který nepokazí žádnou srandu. Patří mu velký dík za to, že své zkušenosti tolik let předával dalším generacím.

Ladislav Zuzaník

Kašavský cimblbálek 1982 (čtvrtý zprava Ladislav Zuzaník, první zleva Vojtěch Holík)

Manželé Perůtkovi při přijetí u předsedy MNV, Nové Město na Moravě 1977

Jiří Perůtka společně se svou manželkou Libuší mě, jakožto nejmladší přírůstek dvou dost aktivních členů souboru – Magdaleny a Michala Preiningerových – znali prakticky od narození. V mých školních letech jsem věděla, že jsou to bývalí tanečníci z Kašavy, což ve mě samo o sobě budilo samozřejmě respekt. Na druhém stupni základní školy mě má paní učitelka přihlásila do dětské pěvecké soutěže Trnečka. Jak šla léta, začala jsem se na soutěži objevovat častěji. Když už ne jako soutěžící, tak jako pomocná síla, dětský porotce či jako hudební doprovod pro soutěžící. Není to žádný med, taková soutěž! Osud tomu ale asi chtěl, že jsem se před několika lety (po mé sestře) ocitla na postu organizátora Trnečky – soutěže, při jejímž zrodu stál spolu s Jiřím Perůtkou i můj dědeček Alois Skoumal coby korepetitor. Když každý rok vidím v publiku manžele Perůtkovy, které nechci zklamat, smekám pomyslný klobouk, jak hravě to zvládali. A s pokorou napjatě čekám na jejich úsměv.

Tereza Goláňová

Naši činnost podporují

MINISTERSTVO
KULTURY

Obec Kašava

Obec Lukov

Město Fryšták

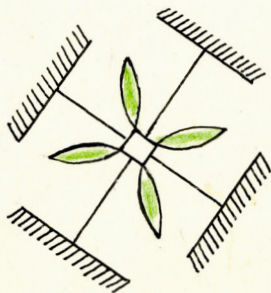
ROK 1971

V ROCE 1971 BYLI NA KAŠAVU POZYVANI MANŽELÉ PERŮTKOVÍ - ZKUŠENÍ ČLENOVÉ BARTOŠOVA SOUTOKU Z GOTWALDOVA, ABY NACVIČILI SE SKUPINOU MÍSTNÍCH SVAZÁKŮ PROGRAM NA DOŽÍNKY, KTERÉ SE MĚLY KONAT 5. ZÁŘÍ. PRO TUTO PŘÍLEŽITOST BYL VYPRACOVÁN PROGRAM PODLE LIBRETA STRÝČKA FRIDRICHÁ. KE SPOLUPRÁCI BYLA DÁLE PŘIZVÁNA CIMBÁLOVÁ MUZIKA ZK SVIT, POD VEDENÍM ALOISE SKOUMALA. VELMI DOBRĚ SE NAM TAKÉ SPOLUPRACOVALO S NĚKOLIKA PÁRY STARŠÍCH DRUŽSTEVNÍKŮ, KTERÍ SE NA PROGRAMU ROVNĚŽ PODÍLELI.

JEŠTĚ V ZÁŘÍ TOHO ROKU JSME VYSTOUPILI S PROGRAMEM NA DOŽÍNKÁCH A SOUČASNĚ KONANÉM TRNKOBRANÍ VE VIZOVICÍCH.

PO DOŽÍNKÁCH SE NÁCVIKY DÁLE NEKONALY. ŽE SE VŠAK VYTVOŘILA DOBRÁ PARTA MEZI MLADÝMI, KTERÍ SE STALI KOLEKTIVEM V TOM PRAVĚM SLOVA SMYSLU, TO DOKAZUJÍ DALŠÍ AKCE ORGANIZOVANÉ V OBCI. NA TYTO AKCE BYLI OPĚT POZVÁNI MANŽELÉ PERŮTKOVÍ A BYLO S NIMI DOHODNUTO, ŽE BUDOU I NADÁLE SPOLUPRACOVAT. NA ZÁKLADĚ JEJICH NÁVRHU BYLA POZDĚJI MÍSTNÍ ORGANIZACÍ ČSČK POŘÁDÁNA NOVÁ AKCE "VALAŠSKÝ BÁL". MLÁDEŽNÍCI ZAČALI POD VEDENÍM PERŮTKOVÝCH NACVIČOVAT PRAVIDELNĚ JEDNOU ZA TÝDEN. PO TĚCHTO AKCÍCH JSME MUSELI ODEVZDAT VYPŮJČENÉ KROJE DO VALAŠSKÝCH KLUBŮK. BYLO NAM SLIBENO, ŽE V PŘÍPADĚ POTŘEBY NAM JE ZASE PŮJČÍ, AVŠAK "HORKO, TĚŽKÁ" JSME JE DOSTALI NA DOBU VALAŠSKÝCH BÁLŮ (OBDOBÍ DVŮU MĚSÍCŮ).

PROSINEC ROKU 1971 JSME ZAKONČILI SPOLEČNOU ÚČASTÍ NA PRVNÍM ŠKOLENÍ SE ZDENKOU JELÍNKOVOU V ROŽNOVĚ POD RADHOŠTĚM. TÉMA "TANCE Z KYSUC A VALAŠSKA" JSME ABSOLVOVALI JAKO ZAČÍNÁJÍCÍ TANEČNÍCI.

Manželé Perůtkovi ve zlínském kroji

Programový sborník 91. besedy u cimbálu Valašského souboru Kašava

Redakce: Kristýna Kubičková, Lucie Uhlíková, Petr Zbranek

Fotografie: archiv VS Kašava a rodiny Perůtkovy

Vydal: Valašský soubor Kašava, z. s., Zlín 2023

www.soubor-kasava.cz, info@soubor-kasava.cz

Tisk: Střední průmyslová škola polytechnická - Centrum odborné přípravy Zlín,
polygrafické obory

Odjezdy autobusů

0.15 Lukov – Štípa – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez

1.30 Lukov – Fryšták – Jižní Svahy – ZUŠ Štefánikova – nemocnice – Vysoká mez